

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3271>

**DETERMINATION OF TECHNOSTRES LEVEL OF
PRESCHOOL TEACHERS**

**OKULÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOSTRES YAŞAMA
DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ¹**

Neval TUNÇ²

Abstract

The research, which was conducted to determine the level of preschool teachers' technostress experience and whether they differ according to some demographic factors, was designed according to the survey model, which is one of the quantitative research methods. The universe of the study consists of 267 preschool teachers working in official institutions affiliated to the Ministry of National Education in Altındağ district of Ankara province in the 2021-2022 academic year, while the sample consists of 131 preschool teachers who participated and answered the online survey. Personal information form and "Teachers' Technostress Levels Scale" developed by Çoklar, Efilti and Şahin (2017) were used in the study. It was concluded that the distribution of the data showed a normal distribution, and due to this situation, descriptive analysis was performed using parametric tests such as t-test in two-factor analyzes and ANOVA test in analyzes with more than two factors, and the findings were interpreted. Based on the findings of the research, it was found that the preschool teachers' technostress level was "moderate"; It was concluded that there was no statistically significant difference according to gender, marital status, education level, age and professional seniority factor. Based on the results of the research, suggestions were made to practitioners and researchers.

Keywords: Preschool, technology, technostress.

Özet

Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerini ve bazı demografik faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre desenlenmiştir. Çalışmanın evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Ankara ili Altındağ ilçesinde MEB'e bağlı resmi kurumlarda çalışan 267 okulöncesi öğretmeni oluştururken örnekleme ise çevrimiçi ankete katılıp cevap veren 131 okulöncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmada kişisel bilgi formu ve Çoklar, Efilti ve Şahin (2017) tarafından geliştirilen "Öğretmenlerin Teknostres Düzeylerini Belirleme Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin dağılımının normal dağılım gösterdiği

¹ Makalede, 2021-2022 akademik dönemdeki bitirme projesi sürecinde elde edilen veriler kullanılmıştır.

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, tuncneval@gmail.com, 0000-0001-6176-0829

sonucuna ulaşılmış ve bu durum nedeniyle iki faktörlü analizlerde t-testi, ikiden fazla faktörlü analizlerde ise ANOVA testi gibi parametrik testler kullanılarak betimsel analiz yapılmış ve bulgular yorumlanmıştır. Araştırmaya ait bulgulardan hareketle okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin “orta düzey” olduğu; cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, yaş ve mesleki kıdem faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçlarından hareketle uygulayıcı ve araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi, teknoloji, teknostres.

GİRİŞ

Teknolojinin gelişimi ve yeniliği, şüphesiz günümüz iş dünyasına birçok değişiklik getirmiştir. İnkâr edilemez gerçek şu ki, teknoloji günümüz toplumlarının vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiştir. Örgütlerdeki teknolojik gelişmeler ve yenilikler sadece verimliliği artırmakla kalmaz, aynı zamanda çalışma ortamındaki sorunların ve sorunların azaltılmasına da yardımcı olur (Yıldırım, 2021). İş dünyasında bilişim teknolojilerinin kullanımı organizasyonel maliyetleri düşürür, süreç verimliliğini artırır, inovasyon için yeni alternatif stratejiler ve fırsatlar sunar. Ancak bilgi teknolojileri, işletmelere fayda sağlarken, adaptasyon ihtiyacına ve çalışanlar üzerinde olumsuz etkilere de yol açmaktadır (Kaymaz, 2019).

Zaman içinde teknoloji ile etkileşime girmenin neden olduğu kaygı, geçici teknolojik stres; teknolojinin doğrudan veya dolaylı olarak insanlarda tutum, düşünce, davranış ve psikolojisine olumsuz etkisi olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım, 2021). Bu nedenle, bazı insanlar anlaşılır bir şekilde adaptasyon konusunda ve hatta yeni teknolojilere karşı şüphecidir (Şahan, 2021). Teknostres stres kavramı ile birleşince günlük hayatta en çok tercih edilen mefhumlardan biri durumuna gelmiştir. Teknoloji kullanımından kaynaklanan ve insanların davranış, tutum, beceri ve psikolojisini olumsuz etkileyebilen bir kavramdır (Kestane ve Özbek, 2021).

Stres, bireyin iç ve dış ortamındaki faktörlerin bireyin kaynaklarının beklentilerini aşmasına yol açtığına bireyin tepkisi olarak ifade edilir (Yener, 2018). Bilgi ve haberleşme teknolojilerinden kaynaklanan negatif bir hal olarak görülen teknolojik stres kavramı da kaygıya neden olabilir. Bu durum işletme genelinde ve çalışanlar arasında yaygındır, işyeri üretkenliğini engeller, çalışan bağlılığını ve iş memnuniyetini azaltır ve çalışanların iş performansını düşürür (Kestane ve Özbek, 2021). Bilgi teknolojisi literatüründe teknolojik stres olgusunun teorik kavramsallaştırması, örgütsel psikolojideki “Transaction Theory of Stress”e dayanmaktadır. Lazarus (1984), bu teorideki baskıyı daha dinamik süreçlerle açıklamakta ve stresi, kişi ile karmaşık çevresi arasındaki geçiş sürecinin bir ürünü olarak tanımlamıştır (Akt. Yıldırım, 2021). Bireyin yaşam ortamına uyum sürecini olumsuz etkileyen, bozan ve yoksun bırakan faktörlere ilişkin korku, öfke, depresyon, çaresizlik, umutsuzluk ve suçluluk duyguları stres süreci ile oluşur (Yener, 2018).

Yakın dönemde teknolojideki hızlı değişimler teknostresin işletme, bankacılık, havacılık, sağlık, psikoloji, eğitim gibi çoğu alanda da inceleme konusu olmuştur. Eğitim alanıyla ilgili alan yazın çalışmaları incelendiğinde Gökbulut ve Dindaş (2022), Kıncı (2021), Gökbulut (2021), Göksün, Haseski ve Leymun (2019), Ursavaş (2010)’ın ilk, orta ve lise; Çınar (2010)’ın ilköğretim; Sezgin ve Uğuz (2021)’un lise öğretmenlerine yönelik çalışma yaptığı tespit edilmiştir.

Okulöncesi öğretmenleriyle ilgili bu alanda çalışma yapılmadığı görülmüş ve bu alanda böyle bir çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Günümüz teknoloji dünyasındaki gelişmelere paralel olarak teknolojinin insanlarda yarattığı stres ve kaygının yol açtığı olumsuzluklar çalışmanın asıl problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişle birlikte teknoloji kullanımına bağlı bu köklü değişim bilgi toplumunda daha büyük oranda gerçekleşmektedir. Gündelik

hayatta, özellikle örgütsel ortamlarda önemi artan ve hayatımızı kolaylaştıran vazgeçilmez bir araç olarak gelişmeye ve ortaya çıkmaya devam etmektedir (Baş, Balaman ve Balcı, 2021). Teknoloji gelişmeye ve günlük hayatta, özellikle organizasyonel ortamlarda önemini artıran ve hayatımızı kolaylaştıran önemli bir araç haline gelmeye devam ediyor (Yıldırım, 2021). Bilim ve teknoloji alanındaki yenilik ve gelişmeler yaşamın her alanını etkilemiş ve kullanımı her geçen gün artmaktadır (Akgün, 2019). Bu bilgilerden anlaşılacağı üzere günümüz dünyasını şekillendiren ve toplum veya ulusların dünyada var olduğunu gösteren en önemli unsurlardan biri de teknolojik ilerlemedir diyebiliriz. Son yıllarda bilgi teknolojisinin hızlı gelişimi, teknoloji ile ilgili dört büyük olumsuz etkiyi ortaya çıkarmıştır. Birincisi bilgisayar kullanım kaygısı, ikincisi internet kullanım kaygısı, üçüncüsü teknoloji stresi ve dördüncüsü mobil teknoloji stresidir. Teknolojiye sürekli uyum, iş hayatında sürekli ve hızlı gelişme, çalışanların yoğun bir baskı yaşamasının temellerini atmış ve bu bağlamda teknolojik baskı kavramı ortaya çıkmıştır (Yıldırım, 2021). Teknolojinin gelişmesi ve hayatımıza girmesiyle birlikte bireyin yaşam şartları ve standartları yükselmesine karşın yaşadığı ya da karşı karşıya kaldığı sorunlar da artmıştır. Çalışmanın amacı, okulöncesi öğretmenlerinde oluşabilecek teknostres yaşama düzeyini belirlemek, okulöncesi öğretmenlerin teknostresten ne yönde etkilediğini incelemek ve okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeyleriyle ilgili araştırmaların sınırlı olmasından dolayı alan yazına katkı sağlamaktır. Okulöncesi öğretmenlerde oluşabilecek teknostres yaşama düzeyini belirleme amacına yönelik olarak aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeyleri ne ölçüdedir?
- Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeyleri;
 - cinsiyet,
 - medeni durum,
 - eğitim durumu,
 - yaş,
 - mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Çağın özelliklerine uygun şekilde yapılan birçok muamele, bilgi teknolojileriyle iç içedir. Sosyal hayatta, kullanıcılara daha iyi hizmet verebilmek için bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı yenilikler tanıtılmaktadır. Öte yandan, yenilik nedeniyle bireyler bu değişimlere ayak uydurma konusunda endişe veya kaygı yaşayabilirler (Akgün, 2019). Birey yeni öğreneceği ya da öğrendiği herhangi bir bilgi ya da durum karşısında mutlaka bir endişe yaşamaktadır ki bu insanın doğasında var olan bir durumdur. Örgütler yeni bilişim teknolojilerinin getirdiği değişimlere tepki verirken, bireysel çalışanların bu değişimden değişik düzeylerde etkilendiği ve bu durumun birey üzerinde karmaşıklık, aşırı bilgi yüklemesi, belirsizlik, kaygı ve stres gibi olumsuz etkiler yaratabildiği bilinmektedir (Türen, Erdem ve Kalkın, 2015). BİT'e uygun olarak kullanılan her sistem yeni bilgi, yetki ve sorumluluk getirir. Bu durum kullanıcılara bilgileri sürekli izleme ve yeni bilgiler için yetki alma görevi vermektedir. Günümüzün rekabetçi toplumunda yoğun BİT kullanımı; kullanıcıların psikolojik, psikolojik ve sosyal niteliklerinin yanı sıra BİT ile etkileşim ve adaptasyonlarının da dikkate alınmasını gerektirir. Ayrıca bilgi ve iletişim teknolojilerinin sürekli değişen ve gelişen karmaşık yapısı, işyerindeki görevlerin giderek daha karmaşık yollarla yerine getirilmesini zorunlu kılarken, bireylerde endişe ve korku oluşmasına kaynaklık etmektedir (Çetin, 2017). Okulöncesi öğretmenlerde oluşabilecek teknostres yaşama düzeyini belirleme amacına yönelik araştırma; öğretmenlerin bu süreci daha kolay ve rahat atlatabilmeleri, tekrardan bu sağlık sorununa yakalanmamaları, uygulayıcılara çözüm yolları göstermesi ve alan yazına katkı sağlaması açısından önem teşkil etmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma okulöncesi öğretmenlerde oluşabilecek teknostres yaşama düzeyini belirlemek ve öğretmenlerin teknostresten ne yönde etkilediğini incelemek amacıyla nicel

araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre desenlenmiştir. Nicel araştırma yöntemleri, yaşadığımız coğrafya ile ilgili bilgi edinmek için sayısal verilerin resmi, nesnel ve sistematik olarak işlenmesidir. Nicel araştırmanın amacı, olayları veya durumları tanımlamayı, ilişkileri veya farklılıkları ortaya koymayı veya araştırmada kullanılan ölçme araçlarından öğeler kullanarak sınırlı bir çerçevede ileriye dönük tahminlerde bulunmayı içerir (Başol, 2008, s. 6-7). Tarama modeli, birden çok ögeyi barındıran bir evrende kainat hakkında bütünsel çıkarımlar oluşturmak için bütün evrenin veya evrenden alınan bir küme, örnek veya numunenin taranmasıdır. Tarama modeli, geçmiş veya mevcut koşulları tanımlamak için tasarlanmış bir araştırma yöntemidir (Karasar, 2012, s. 79).

Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim döneminde Ankara ili Altındağ ilçesinde MEB'e bağlı resmi kurumlarda çalışan okulöncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini gönüllük esasına göre ankete katılıp cevap veren 131 okulöncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Bu öğretmenler basit rastgele örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Basit rastgele örneklem yöntemi, katılımcıların rastgele seçildiği bir örneklem türüdür. Katılımcıların rastgele seçilmesi, katılımcılar için eşitlik yaratmakta ve çalışma alanı homojen özellikler göstermektedir (Yağar ve Dökme, 2018). Eşitliği ve homojenliği nedeniyle evreni temsil etme yeteneği oldukça yüksektir. Örneklem grubundan elde edilen sonuçlar evrene genellenebilir. Seçim sürecinin rastgele olması beklenir ve seçime dayalı önyargı ve örnekleme hatasının minimum olması beklenir (Baştürk ve Taştepe, 2013, s. 139).

Ankara ili Altındağ ilçesinde 267 okulöncesi öğretmen bulunmakta ve ankete katılıp cevap veren okulöncesi öğretmenlerine ait demografik özellikler Tablo 1'de aşağıda sunulmuştur;

Tablo 1

Çalışma grubunun demografik özelliklerine ilişkin veriler tablosu

Değişken	Grup	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	111	84,7
	Erkek	20	15,3
Medeni Durum	Evlü	108	82,4
	Bekar	23	17,6
Eğitim Durumu	Lisans	114	87
	Yüksek lisans	17	13
Yaş	21-30 yaş	14	10,7
	31-40 yaş	52	39,7
	41-50 yaş	52	39,7
	51 yaş ve üzeri	13	9,9
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	11	8,4
	6-10 yıl	14	10,7
	11-15 yıl	38	29
	16-20 yıl	28	21,4
	21 yıl ve üzeri	40	30,5
Toplam		131	100,0

Veri Toplama Aracı

Okulöncesi öğretmenlerde oluşabilecek teknostres yaşama düzeyini belirlemek ve öğretmenlerin teknostresten ne yönde etkilediğini incelemek amacıyla yürütülen çalışmada kişisel bilgi formu ve Çoklar, Efiltili ve Şahin (2017) tarafından geliştirilen "Öğretmenlerin Teknostres Düzeylerini Belirleme Ölçeği" kullanılmıştır.

Öğretmenlerin Teknostres Düzeylerini Belirleme Ölçeği'nde 28 madde yer almaktadır. Bu ölçekte “Hiç Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kısmen Katılıyorum, Katılıyorum, Tamamen Katılıyorum” seçenekleriyle düzenlenmiş 5'li likert türü ölçekleme tekniği kullanılmıştır. Ölçeğe ait verilerden elde edilen puanların değerlendirme ölçütü ise şu şekildedir;

- 1,00 – 2,33 Düşük Düzey
- 2,34 – 3,67 Orta Düzey
- 3,68 – 5,00 İleri Düzey

Verilerin Toplanması

Araştırmada öğretmenlerin teknostres düzeylerini ortaya koymak amacı ile Kişisel Bilgi Formu ve Öğretmenlerin Teknostres Düzeylerini Belirleme Ölçeği'nde yer alan maddeler Google form aracılığıyla toplanmıştır. Çevrim içi anket yöntemiyle hem sağlık koşulları önemsenerek katılımcıların daha sağlıklı ve rahat ortamda cevap vermelerine hem de daha geniş örnekleme ulaşılmasına imkân sağlanmıştır. Katılımcılara anket linki gönderilmiş, herhangi bir sorun olması durumunda iletişime geçebilecekleri belirtilerek üç hafta süre tanınmıştır. Sürenin dolmasıyla birlikte katılımcılara ait veri datası sistemden alınarak hiçbir değişiklik yapılmadan analiz programına yüklenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada öğretmenlerin teknostres düzeylerini ortaya koymak amacı ile Öğretmenlerin Teknostres Düzeylerini Belirleme Ölçeği'ne verdikleri yanıtların aritmetik ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistikleri hesaplanmıştır. Araştırmada ayrıca öğretmenlerin teknostres ölçeği puan ortalamalarının Kişisel Bilgi Formu'nda yer alan değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Örneklem grubuna ait verilerin güvenilirliği incelendiğinde; tüm ifadelerin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ,96 olarak bulunmuştur. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını kontrol etmek amacıyla normallik testi yapılmış, katılımcı sayısının 50'nin üzerinde olması nedeniyle Kolmogorov-Simirnov analiz sonucuna göre $p=0,200>0,05$ 'ten büyük olduğu, çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 1 aralığında olduğunun anlaşılması üzerine dağılımın normallik gösterdiği sonucuna ulaşılmış ve bu durum nedeniyle iki faktörlü analizlerde t-testi, ikiden fazla faktörlü analizlerde ise ANOVA testi gibi parametrik testler kullanılarak betimsel analiz yapılmış ve bulgular yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu aşamada, okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerini ve bazı demografik değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan araştırmaya ait bulgular sunulmuştur.

Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin belirlenmesi amacıyla betimsel analiz yapılmış ve betimsel analize ilişkin sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur;

Tablo 2

Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeyi tablosu

Boyut	N	\bar{x}	SS	Düzey
Teknostres Yaşama Düzeyi	131	2,56	,888	Orta Düzey

Tablo 2 incelendiğinde okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin aritmetik ortalaması $\bar{x}=2,56$ ile “orta düzey” olduğu görülmektedir.

Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin cinsiyet faktörüne göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla t-testi yapılmış ve t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 3'te sunulmuştur;

Tablo 3*Öğretmenlerin cinsiyet faktörüne göre teknostres yaşama düzeyi tablosu*

Boyut	Faktör	N	\bar{x}	SS	Sh _g	P
Teknostres Yaşama Düzeyi	Kadın	111	2,5898	,91313	,08667	,252
	Erkek	20	2,4018	,73402	,16413	

Tablo 3 incelendiğinde okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin cinsiyet faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin medeni durum faktörüne göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla t-testi yapılmış ve t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur;

Tablo 4*Öğretmenlerin medeni durum faktörüne göre teknostres yaşama düzeyi tablosu*

Boyut	Faktör	N	\bar{x}	SS	Sh _g	P
Teknostres Yaşama Düzeyi	Evli	108	2,6144	,88038	,08471	,643
	Bekar	23	2,3106	,90129	,18793	

Tablo 4 incelendiğinde okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin medeni durum faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin eğitim durumu faktörüne göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla t-testi yapılmış ve t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur;

Tablo 5*Öğretmenlerin eğitim durumu faktörüne göre teknostres yaşama düzeyi tablosu*

Boyut	Faktör	N	\bar{x}	SS	Sh _g	P
Teknostres Yaşama Düzeyi	Lisans	114	2,5940	,91192	,08541	,643
	Y. Lisans	17	2,3403	,69069	,16752	

Tablo 5 incelendiğinde okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin eğitim durumu faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin yaş faktörüne göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ANOVA testi yapılmış ve ANOVA testine ilişkin sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur;

Tablo 6*Öğretmenlerin yaş faktörüne göre teknostres yaşama düzeyi tablosu*

Boyut	Faktör	N	\bar{x}	SS	Sh _g	P
Teknostres Yaşama Düzeyi	21-30	14	2,4796	,95130	,25425	,350
	31-40	52	2,4073	,83818	,11623	
	41-50	52	2,7019	,84106	,11663	
	51 ve üstü	13	2,7005	1,16465	,32302	

Tablo 6 incelendiğinde okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin yaş faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin mesleki kıdem faktörüne göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ANOVA testi yapılmış ve ANOVA testine ilişkin sonuçlar Tablo 7’de sunulmuştur;

Tablo 7

Öğretmenlerin yaş faktörüne göre teknostres yaşama düzeyi tablosu

Boyut	Faktör	N	\bar{x}	SS	Sh _g	P
Teknostres Yaşama Düzeyi	1-5	10	2,6357	1,03658	,32779	,311
	6-10	15	2,4500	,86978	,22458	
	11-15	38	2,6184	,91051	,14770	
	16-20	28	2,2755	,61728	,11665	
	20 ve üzeri	40	2,7295	,98121	,15514	

Tablo 7 incelendiğinde okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin mesleki kıdem faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerini ve bazı demografik faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan araştırmaya ait bulgulardan hareketle elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur;

- Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin “orta düzey” olduğu,
- Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin cinsiyet faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı,
- Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin medeni durum faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı,
- Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin eğitim durumu faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı,
- Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin yaş faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı,
- Okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin mesleki kıdem faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı

sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma ile okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin “orta düzey” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde çoğu çalışmada öğretmenlerin teknostres algılarının orta düzeyde olduğu (Akgün, 2019; Çalışkan, 2022; Çetin, 2017; Çetin ve Bülbül, 2017; Gökbulut, 2021; Gökbulut ve Dindaş, 2022; Kıncı, 2021; Şahan, 2021) görülmektedir ki bu da yapılan çalışma ile sonuçların örtüştüğünü göstermektedir.

Araştırma ile okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin cinsiyet faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde çoğu çalışmada öğretmenlerin teknostres algılarının cinsiyet faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı (Çalışkan, 2022; Gökbulut, 2021; Özbozkurt, 2019; Şahan, 2021) görülürken bazı çalışmada ise öğretmenlerin teknostres algılarının cinsiyet faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturduğu (Akgün, 2019; Çetin, 2017; Çetin ve Bülbül, 2017; Doğrular, 2019; Gökbulut ve Dindaş, 2022; Kopuz ve Aydın, 2020; Sever ve Sever, 2017; Sezgin ve Uğuz, 2021) görülmektedir.

Araştırma ile okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin medeni durum faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde çoğu çalışmada öğretmenlerin teknostres algılarının cinsiyet faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı (Doğrular, 2019; Özbozkurt, 2019) görülmektedir.

Araştırma ile okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin eğitim durumu faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde çoğu çalışmada öğretmenlerin teknostres algılarının eğitim durumu faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı (Doğrular, 2019; Özbozkurt, 2019; Şahan, 2021) görülürken bazı çalışmada ise öğretmenlerin teknostres algılarının eğitim durumu faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturduğu (Kıncı, 2021) görülmektedir.

Araştırma ile okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin yaş faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde çoğu çalışmada öğretmenlerin teknostres algılarının yaş faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı (Doğrular, 2019; Sever ve Sever, 2017) görülürken bazı çalışmada ise öğretmenlerin teknostres algılarının yaş faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturduğu (Akgün, 2019; Kıncı, 2021; Kopuz ve Aydın, 2020; Özbozkurt, 2019) görülmektedir.

Araştırma ile okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerinin mesleki kıdem faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde çoğu çalışmada öğretmenlerin teknostres algılarının mesleki kıdem faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturmadığı (Akgün, 2019; Gökbulut, 2021; Gökbulut ve Dindaş, 2022; Kopuz ve Aydın, 2020; Şahan, 2021) görülürken bazı çalışmada ise öğretmenlerin teknostres algılarının mesleki kıdem faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık oluşturduğu (Akgün, 2019; Çetin, 2017; Çetin ve Bülbül, 2017; Kıncı, 2021; Sezgin ve Uğuz, 2021) görülmektedir.

Öneriler

Bu araştırma ile, okulöncesi öğretmenlerin teknostres yaşama düzeylerini ve bazı demografik faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan araştırmaya ait sonuçlardan hareketle uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik şu önerilerde bulunulmuştur;

- Öğretmenlerin teknostres yaşama düzeyini azaltıcı çalışmalar yapılabilir,
- Öğretmenlere teknolojik alanda hizmet içi eğitim düzenlenmeli,
- Öğretmenler teknolojik alanda cesaretlendirilmeli,
- Öğretmenlere teknoloji malzemesi temin edilmeli,
- Nicel, nitel veya karma yöntemler kullanılarak yeni bir araştırma yapılabilir,
- Örneklem sayısı arttırılarak yeni bir araştırma yapılabilir,
- Aynı örneklem grubuna farklı ölçekler kullanılarak yeni bir araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akgün, F. (2019). Öğretim Elemanlarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Kabulleri ve Teknostres Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 40–66.
- Baş, M., Balaman, F. ve Balcı, S. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Teknoloji Destekli Öğrenme Ortamında Teknostres Düzeyleri Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik-Güvenirlik Çalışması. *EKEV Akademi Dergisi*, 25(87), 451–470.
- Başol, G. (2008). Bilimsel Araştırma Süreci ve Yöntem. O. Kılıç ve M. Cinoğlu (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (5. Bölüm., ss. 113–143). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Baştürk, S. ve Taştepe, M. (2013). Evren ve Örneklem. S. Baştürk (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (5. Bölüm., ss. 129–159). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Çalışkan, M. (2022). *Öğretmen Adaylarının Teknostres Düzeylerinin Belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Çetin, D. (2017). *Okul Yöneticilerinin Teknostres Alguları ile Bireysel Yenilikçilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Edirne İli Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetin, D. ve Bülbül, T. (2017). Okul Yöneticilerinin Teknostres Alguları ile Bireysel Yenilikçilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1241–1264.
- Çınar, O. (2010). Eğitim ve Sağlık Alanı Çalışanlarının İş Stresi Düzeyleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33), 101–121.
- Çoklar, A. N., Efiltili, E. ve Şahin, Y. L. (2017). Defining Teachers' Technostress Levels: A Scale Development. *Journal of Education and Practice*, 8(21), 28–41.
- Doğrular, M. M. (2019). *Teknostresin Verimlilik Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gökbulut, B. (2021). Öğretmenlerin Teknostres ve Teknopedagojik Yeterlikleri Arasındaki İlişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 472–496.
- Gökbulut, B. ve Dindaş, S. (2022). Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik ve Teknostres Düzeylerinin İncelenmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(47), 42–59.
- Göksün, D. O., Haseski, H. İ. M. ve Leymun, Ş. O. (2019). Teknostres Kaynakları Ölçeğinin Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(27), 591–616.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar-İlkeler-Teknikler* (23. Basım.). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kaymaz, O. (2019). *Teknostres ve İş Güvencesizliği İlişkisine Yönelik Bir Uygulama*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Kestane, A. ve Özbek, A. (2021). Teknostresin Muhasebe Meslek Mensuplarının Bireysel İş Performanslarına Etkisi: Kütahya İlinde Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (Özel Sayı), 333–350.
- Kıncı, C. (2021). *Öğretmenlerin Teknostres Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi Edirne İli Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Kopuz, K. ve Aydın, G. (2020). Sağlık Çalışanlarında Teknostres: Bir Özel Hastane Örneği. *Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 249–264.
- Özbozkurt, O. B. (2019). Teknostres ve Verimlilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Geleceğin Dünyasında Bilimsel ve Mesleki Çalışmalar*, 61–73.
- Şahan, E. (2021). *Teknostres ve Teknostresin Görev Verimliliğine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Sever, H. ve Sever, T. H. (2017). Ergonomi ve Teknostresin Sivil Havacılık Sektöründeki Etkisi. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 7(1), 39–46.
- Sezgin, M. E. ve Uğuz, S. (2021). Lise Öğretmenlerinin Teknostres Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. M. H. Çolakoğlu ve Ç. Şahin (Ed.), *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Uluslararası Profesyonel Eğitim Konferansı (IPEC) 23-29 Ağustos 2021* içinde (s. 13). Nevşehir.
- Türen, U., Erdem, H. ve Kalkın, G. (2015). İş Yerinde Tekno-Stres Ölçeği: Havacılık ve Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 6(1), 1–19.
- Ursavaş, Ö. F. (2010). *İlk ve Ortaöğretim Öğretmenlerinin Teknoloji Korku Düzeylerinin Belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Yağar, F. ve Dökme, S. (2018). Niteliksel Araştırmaların Planlanması: Araştırma Soruları,

- Örneklem Seçimi, Geçerlik ve Güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 1–9.
- Yener, S. (2018). Teknostresin İş Performansı Üzerindeki Etkisi; Tükenmişliğin Aracı Rolü. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 85–101.
- Yıldırım, B. A. (2021). *Teknostresin Çalışanların Karar Verme Eğilimlerine Olan Etkisinde İş Güvencesizliği ve Duygusal Zekanın Düzenleyici Rolü: Havacılık Sektöründe Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.